

Eftersänd fri premiellista
Spar Edra kuponger
The Royal Crown
Soap Co. Ltd.
654 Main Street, Winnipeg

SVENSKA-CANADA-TIDNINGEN HAS THE LARGEST CIRCULATION OF ANY SWEDISH NEWSPAPER IN CANADA

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 27.

LÖSNUMMER 5 CENTS.

WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 28 AUGUSTI 1919.

LÖSNUMMER 5 CENTS.

DEMOKRATI OCH BOLSJEVISM ÄRO DE TVÅ ALTERNATIVEN FÖR EU ROPAS FRAMTID

Kritiken av Wilson och trakten om nationernas förbund. Dess roll som justeringsparagraf. Allt beror på om eller v

Av generalsekreterare CHR. L. LANGE

Frågan om fredsvillkorens föreläggande med den rättsynpunkt som skulle bli den bestämmande för ordnandet av den internationella förhållandena har förut berörts, men ännu heller den översynskommitté som ett nationernas förbund, som bildar en rörelse till fördraget, som utgår från kritik. Det som i kritiken här hemma fått en så bred plats, att det icke helt enkelt och lätt frammanför sig som ett alternativ till den fördraget som utgår från kritik. Det som i kritiken här hemma fått en så bred plats, att det icke helt enkelt och lätt frammanför sig som ett alternativ till den fördraget som utgår från kritik.

Kritiken vänder sig först och främst emot att översynskommittén, åtminstone tills vidare, endast förlänger den allians som hemfort segern i kriget och därför, till Tyskland och Ryssland länge hållas utanför, lätt kan få en fasthet som kanske fördelar sig på ett sätt som motstår alla system, som till på köpet genom sin stehet kunde innebära en fara för det fredsbrotts, som översynskommitténs mera slagkraftiga system, byggt på uppekov och förhandling, nu fört och kan avtydja.

Om har uppträtt en splittring och den borgerliga-nationalistiska läkningen blir den segrande inom nationernas förbunds exekutiva råd och delegerade församling, så att de moderatistiska förklara sig för motstånd, så kommer bolsjevismen att stå in sig mellan de två grupperna och skjuta dem begge åt sidan.

Den bolsjeviska revolutionen har angripit de autokratiska styrdena länder. Den har gjort sig till befria i Ryssland och Ungern; den hotar övriga, så kommer bolsjevismen att stå in sig mellan de två grupperna och skjuta dem begge åt sidan.

Stor vetenskapsman har gått ur tiden

Gustaf Retzius, en av Sveriges främsta vetenskapsmän och författare

Ett stort livsverk

Efter en tids sjukdom har professor Gustaf Retzius avlidit i sitt hem i Stockholm, 76 år gammal. Född i Stockholm den 17 oktober 1842 blev han efter studier i Uppsala med doktor 1871 och samma år docent i anatomi vid Karolinska institutet. År 1877 utnämndes han till innehavare av en för honom inrättad e. o. professur i histologi samt kallades 1888 till ordinarie professor i anatomi, från vilken befattning han dock avskedtog redan år 1890 för att odelat ägna sig åt den vetenskapliga forskningen.

Med Gustaf Retzius går en av den svenska vetenskapsmänskamrader, Mångsidigt intresserad, icke blott vetenskapligt, utan även socialt och politiskt, blivit avrättad av en självkonstituerad domstol bestående av landsmän i framskjuten samhällsställning.

Själv dramatiserat har ägt rum i en vilid Bolletans villasamhälle, strax norr om Sotcho, som bebodits av fru Rookonen, maka till den på sin tid välkända konsularagenten Moham-med-Beck Hedjetlaché, varav den sista nämnda jämte en f. d. rysk general och två ryska officerare åk föröro av död.

Det skulle kräva för stort utrymme här att beskriva nämnas på hans många arbeten. Åren 1884-1887 var han utvald till medlem i den svenska akademien. Han var också medlem i de internationella förhållandena.

En viss kritik röntes hans livval i Svenska akademien år 1901, medan

Ett sensationellt mord i Stockholm

Ryssen Ardasjev avrättad av en självkonstituerad domstol av ryssar vid Stockholm

En liga i farten

Flera framstående ryssar i Stockholm äro invecklade och ha blivit häktade. I "Aftonbladet" i Stockholm av d. 2 aug. skrivs följande om de förut på telegrafisk väg nämnda ryssmorden i Stockholm:

I Stockholm hava under den senaste tiden en del rykten varit i omlopp angående ryssen Ardasjev, som utvald till medlem i den svenska akademien. Han var också medlem i de internationella förhållandena.

Det skulle kräva för stort utrymme här att beskriva nämnas på hans många arbeten. Åren 1884-1887 var han utvald till medlem i den svenska akademien. Han var också medlem i de internationella förhållandena.

En viss kritik röntes hans livval i Svenska akademien år 1901, medan

En svensk ingenjör löser svår fråga

Ingenjör Damm löser frågan om sekretessen i radiotelegrafiering

Mekanisk chifferering

Under den livliga diskussionen om direkt telegrafiering fördes en livlig diskussion om sekretessen i radiotelegrafiering. Ingenjör Damm löser frågan om sekretessen i radiotelegrafiering.

Det skulle kräva för stort utrymme här att beskriva nämnas på hans många arbeten. Åren 1884-1887 var han utvald till medlem i den svenska akademien. Han var också medlem i de internationella förhållandena.

En viss kritik röntes hans livval i Svenska akademien år 1901, medan

En viss kritik röntes hans livval i Svenska akademien år 1901, medan

STUDENTEN OCH POLITIKEN. HÖGERN ALLT JÄMT I SADELN. LOJALITET MOT REGERINGEN

Kvinnans inträngande på universitetsbanan under kriget. Hur den förloade tiden återtas. Den antise-mitiska kulturen. Foga spår av revolutionen

Av lektor GÖSTA BERGMAN

Greifswald, Tyskland, juli 1919. Man skulle på förhand tro att universitetslivet i nådens år 1919 skulle erbjuda en helt annan karaktär än förordningen av kvinnans lagning. En annan än manns. När därför studien över hur mycket av det gamla, såsom kärnavan och vad därmed sammanhängande, återupplivas. För någon tid sedan var här rektorsombytet. Det försiggick i övriga former. Akademistaten med professorerna ordnade efter fakulteter och läkade sina långa kaffianer, olkfärdiga alltefter den fakultet, vederborande tillhör, skred i högtidlig procession in i den lilla aula, vars inredning i rokokostil stannar från den svenska tiden. Runtomkring i de gamla faderna stod de olika khrrens Charleget eller med svensk terminologi kuratorer med sina fanor och i paradusform: vita byxor, lackstövlar, brokig jacka, ordnar och granulater samt järnkors. Sedan högtidligheten avslutats satte sig kärrepresentanterna i frukost och oro genom staden fram och åter. Och under hela eftermiddagen voro stadens hyrvarnagna i anspråk av studenterna.

Detta är ju det gamla studentlivets former. Men är därför 1919 års studentliv som 1913 års? Utan tvivel icke. Kriget gör sig påmint och främst genom de många invaliderna. Arbetsintensiteten som redan i fredstid har varit hög, står nu utan tvivel alla tidigare rekord. Man förstår också studentens läge. Efter 8-9 semestras bortvaro kommer han tillbaka till sitt universitet och försöker nu studera för att återhämta det förlorade och därför kunna ge sig ut i konkurrens. Till tjänst för krigsdeltagarna har inrättats terminer (Zwischensemester) föranstaltas. Dessa förlagdas till de stora ferierna i påskas var en sådan inrättelse. För att kunna påskynda examen. För att kunna undergå t. ex. den tyska fil. dr. examen fördras ju som bekant minst tre terminers studier vid universitetet. För de akademiska lärarna betyda däromot dessa extraterminer den största upproffring. Då ferierna på detta sätt alldeles bortfalla.

Såsom en krigets följdaförteelse har man betraktat den stora ökatningen av studenternas antal. Några siffror må här vara på sin plats. I ett tal om kvinnostudierna, hållet av professor Bumm i Berlinuniversitetets aula år 1917, meddelade denne, att antalet studenter vid Berlins universitet år 1908 uppgick till 400, under vinterterminen 1915-1917 hade siffran stigit till 1.276, medan studenternas antal under samma tid hade hållit sig omkring 8.000. Vid samtliga tyska universitet har antalet studenter stigit från 1.200 år 1908 till 5.730 år 1916-1917. m. a. o. en femdubbel ökning. Även några siffror från andra håll torde vara av intresse. Det jämförsevis lägsta antalet studenter hade under sommarterminen 1918 Göttingen med 64 gentemot 2.757 studenter. München hade vid samma tid resp. 1.129 och 7.107, Königsberg 220 och 1.833 samt Greifswald 115 och 1.125.

I sitt nysnåmda tal redogör Bumm för en undersökning som han verkställt för att erhålla ett svar på frågan: "Vad blir av den akademiskt bildade kvinnan?" Då han härvid drager sina slutsatser ur ett omfattande material, gällande samtliga vid Berlins universitet åren 1908-1912 inkrigt studenter, 1.242 till antalet, bör en sammanfattning av hans resultat vara av ett allmänt intresse.

Av de 1.242 studenterna hade 18 dött under studietiden, 27 staderad, ännu 119 kunde icke näs med frågebreven. Återstod därför 1.076. De flesta av dessa hade agnat sig åt läsarbetet, 50 proc. utövade olika yrken, under ddt att 40 proc. hade uppgivit sitt studium eller sitt yrke. I hälften av fallen var orsaken härtill äktenskap, i 204 fall voro sjukdom, olust eller andra ogynnsamma yttre omständigheter orsaken till deras tillbakadrängande. 72 procent av de 1.076 studenterna voro gifta, medan de återstående 68 proc. hade förblivit ogifta. Även om det icke är utslutet, att flera av de senare komma att bli gifta, visar dock den höga siffran omständighetens orsaker till deras tillbakadrängande. 72 procent av de 1.076 studenterna voro gifta, medan de återstående 68 proc. hade förblivit ogifta. Även om det icke är utslutet, att flera av de senare komma att bli gifta, visar dock den höga siffran omständighetens orsaker till deras tillbakadrängande.

Från ententhöll man till en början osäker om hur ställningen i Ryssland skulle utveckla sig, och som man därtill hade sig bekant att hr T. underhöll livliga förbindelser med och i viss mån även ekonomiskt stöddes inlämnat man vann det fortfarande och därmed den hjälp på vilken han hoppats från det övriga Europa.

Alla dessa fakta peka tydligt och klart på den betänkliga sidan i kvinnans universitetsstudier, som, fram-

I STOCKHOLM HAR SEDAN 1918 FUNNITS EN CENTRAL FÖR BOLSJEVISMENS BEKÄMPANDE

Under utredningen om den uppsedade Ardasjevaffären ha gång på gång den bolsjeviska organisationen kommit att nämnas, och man har t. o. m. på sina håll — som exempelvis Folkets Dagblad Politiken — velat lägga skulden för dådet på en tsaristisk liga, vilken, enligt denna meningsskrifts anhängare, skulle arbeta efter ett system, i vilket lönnmordet ingåsom ett tillåtet kampmedel.

Men, som bekant är, arbetar bolsjevismen själv i det tvysta, och det är på detta plan den antibolsjeviska organisationen måste bekämpa sina motståndare. Följden är att över hela den del av världen dit bolsjevismen sträckt sina tentakler, även hemliga antibolsjeviska organ arbeta — och detta med i allra högsta grad internationella krafter.